

Перелік використаних джерел

- Лисак О. Б. Освіта іноземців в Україні: сучасний стан, проблеми та маркетинговий погляд на шляхи їх подолання. *Вісник ВПП*, 2016. Вип. 4. С. 102-107.
- Сайт Міністерства освіти та науки України, Український державний центр Міжнародної освіти. Іноземні студенти в Україні. URL: <https://studyinukraine.gov.ua/en/life-in-ukraine/international-students-in-ukraine/>
- Сепаненко І., Дебич М. Навчання іноземних студентів в Україні: стан, проблеми, перспективи. 2017, С.53-54.

Андрій Довгалюк

здобувач 1 курсу магістратури,
спеціальність 015 Професійна освіта,
освітньо-професійна програма «Інформаційне забезпечення»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:

Ірина Шкіцька

доктор філологічних наук,
професор кафедри інформаційної та
соціокультурної діяльності
Західноукраїнського національного університету

ТРУДНОЩІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

У сучасному українському освітньому просторі спостерігається підвищення інтересу учасників освітнього процесу до практичного складника в навчанні з метою покращення якості освітніх послуг.

Теоретичний характер вищої освіти в Україні, недостатня увага освітян до набуття студентами практичних навичок роботи за фахом, зокрема гнучкості та здатності самостійно приймати рішення у виробничих ситуаціях засвідчують необхідність розвитку дуальної форми освіти в Україні.

Питання дуальної освіти привертають увагу багатьох українських і зарубіжних науковців, зокрема Є. Терещенкова, І. Акімової, І. Бойчевської, Г. Грунера, Г. Кершенштайнера, В. Кларіна, В. Грайнерта, А. Кея, У. Бека, В. Землянського, Н. Абашкіної, Я. Канакіна, Х. Беннера, тощо. Метою нашої роботи є визначити

труднощі, які виникають під час впровадження дуальної форми навчання у сфері вищої освіти.

Українські заклади професійної освіти сьогодні мають можливість активніше розвивати цю форму навчання [3]. Так, понад 217 закладів професійної освіти в Україні використовують елементи дуальної освіти. За словами міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета, впровадження дуальної форми навчання у сферу професійно-технічної освіти є однією з форм державно-приватного та соціального партнерства, яке дасть змогу покращити якість підготовки фахівців та оптимізувати роботу навчальних і практичних центрів у цій галузі [2].

Основним завданням дуальної форми навчання є усунення основних недоліків традиційних форм і методів підготовки майбутніх фахівців, подолання розриву між теорією та практикою, освітою і виробництвом тощо. Теоретична частина навчання здійснюється на базі закладів освіти, у той час як практичний складник навчання забезпечують бази практики — державні та приватні підприємства, установи. У такий спосіб студенти поєднують навчання у ЗВО та стажування. Підприємства повинні формувати запит на певну кількість фахівців, у підготовці яких вони зацікавлені. До того ж роботодавці як зацікавлена сторона повинні бути залученими до формування освітніх програм і можуть брати участь у навчанні фахівців, зокрема у стінах ЗВО [1].

До основних проблем, які виникають під час впровадження дуальної форми освіти, можна віднести відсутність у регіоні підприємств і баз практик, де здобувачі освіти отримують потрібні їм навички з обраного фаху. Також завдання пошуку установ, підприємств та організацій для проходження практики повинні виконувати ЗВО, а не здобувачі освіти. Звертаємо увагу і на те, що в різних професіях неоднаково репрезентований практичний складник, і потреба в дуальній формі навчання у здобувачів різних спеціальностей може істотно різнитися. На наш погляд, бази для проходження практики студентами кожного семестру повинні змінюватися, для того щоб здобувачі освіти набували різних навичок і мали більше переваг на ринку праці.

Не менш важливою є потреба в державному фінансуванні дуальної форми навчання, адже не завжди викладачі-практики мають навички викладацької діяльності та бажання ділитися своїм досвідом на безоплатній основі. До того ж навчальні плани теоретичної та практичної частин повинні бути узгодженими та виключати повтори.

Дуже часто на базах практик керівники студентських груп зустрічаються з проблемою обмеження з боку адміністрації щодо доступу здобувачів освіти до виконання важливих сегментів виробничих завдань. Як наслідок — студенти набувають навичок виконання лише простих завдань низького кваліфікаційного рівня.

Вважаємо, що матеріальне заохочення викладацького складу та студентської молоді стало би великим стимулом для активізації їхньої діяльності та покращення результатів навчання. Не останню роль у цьому відіграють форма та види звітності здобувачів освіти, керівників практики та академічного персоналу. Усе це потребує урегулювання як на загальнодержавному рівні, так і на рівні закладів вищої освіти та баз практик.

Водночас під час здійснення навчання за дуальною формою не можна недооцінювати значущості теоретичних знань, які студенти здобувають у стінах вишу. Вони формують базу освіти, забезпечують системність і впорядкованість знань. Теорія є фундаментом будь-якої професії, але її поєднання з практикою дає змогу засвоїти знання та правильно використати їх на практиці.

Отже, запроваджувана в Україні форма дуальної освіти має на меті налагодження ефективної взаємодії між ЗВО та ринком праці, залучення зовнішніх стейкхолдерів до формування та реалізації освітніх програм. До основних труднощів, пов'язаних із запровадженням дуальної освіти, можна віднести відсутність у регіонах баз для проходження практики студентами, які опановують певний фах; проблему пошуку установ, підприємств та організацій для забезпечення дуальної форми освіти; неоднакова репрезентованість практичних складників у підготовці фахівців за різними спеціальностями, невирішеність питання з фінансуванням цього освітнього проєкту, а також неусталеність нормативно-правових засад для його реалізації.

Перелік використаних джерел

1. Дуальна освіта. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Дуальна_освіта (дата звернення — 11.05.2021).
2. Концепція підготовки фахівців у вищій освіті за дуальною системою: прийнята 19.09.2018 р. Кабінет Міністрів України: офіційний сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/koncepciya-pidgotovkifahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti> (дата звернення - 12.05.2021).
3. Кудря К., Сталінська О. Упровадження елементів дуальної форми навчання: переваги та проблеми. *Професійно-технічна освіта*. 2018. №2. (дата звернення 11.05.2021).

Ганна Зварич

заступник начальника управління освіти і науки,
начальник відділу реформування освітньої діяльності
Тернопільської обласної державної адміністрації

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства відбувається становлення моніторингової системи якості освітніх послуг у закладах середньої освіти. Нормативно-правове поле моніторингу якості представлено Законом України «Про повну загальну середню освіту» 2020р., «Національним звітом за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA – 2018» (оприлюдненого в 2019р.) та «Порядком проведення моніторингу якості освіти» 2020р. В Наказі визначено основні особливості реалізації механізмів проведення моніторингової діяльності. Порядком визначено, що «моніторинг проводиться відповідно до таких принципів: систематичності та системності; доцільності; прозорості моніторингових процедур та відкритості; безпеки персональних даних; об'єктивності одержання та аналізу інформації під час моніторингу; відповідального ставлення до своєї діяльності суб'єктів, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу» [4].

Питання організації та проведення моніторингових досліджень в Україні аналізують у наукових пошуках Г. Зварич, Г. Єльнікова, Т. Лукіна, та інші. В результаті досліджень обґрунтовано та